

POVED IN STAVEK

Kaj je poved? Najmanjša enota sporočila. Začne se z veliko začetnico in konča s končnim ločilom. Poznamo trdilne, vprašalne in vzklične povedi.

Joj!

Moj pes skače na posteljo.

Kako preprečimo, da bi pes skakal na posteljo?

Kaj je stavek? Stavek so besede, zbrane okoli osebne glagolske oblike.

Kaj je osebna glagolska oblika? Glagol, ki mu lahko določimo osebo.

Riševa: 1. os. dv. sed.

Si risal: 2. os. ed. pret.

Bodo risali: 3. os. mn. prih.

	ed.	dv.	mn.
1. os	jaz	midva	mi
2. os	ti	vidva	vi
3. os	on	onadva	oni

Kako določamo število stavkov v povedi? Tako da štejemo osebne glagolske oblike (glagole).

Moj pes skače na posteljo. – *en glagol v povedi*

Kako preprečimo, da bi pes skakal na posteljo? – *dva glagola v povedi*

Glede na število glagolov v povedi govorimo o enostavčni povedi in dvostavčni oziroma večstavčni povedi.

Stavke v dvostavčni povedi ločuje **vejica**, povezuje pa jih **veznik**. Primeri:

Rob postelje popršite s pršilom za odganjanje psov **in** na posteljo nastavite nekaj napihnjenih balonov.

Ko bo psička prišla do postelje, jo bo morda odvrnil neprijeten vonj.

Če bo kljub temu skočila na posteljo, bo prav gotovo predrila balone.

Ker se bo ustrašila, bo prav zagotovo skočila na tla.

Balonov naj bo več, **da** ne bodo vsi počili že ob prvem poskusu.

Pred vezniki *in, ter, niti, ali* vejice ne pišemo.

Izjema: vejico pišemo pred veznikom ali, če ga lahko zamenjamo z veznikom če. Primer: Zanima me, ali bo nastavljanje balonov na posteljo delovalo.

Kje stojijo vezniki? Na začetku povedi ali uvajajo drugi stavek v večstavčni povedi (za vejico).

Dvostavčno poved lahko spremenimo tudi v enostavčno. Kako? Stavek, ki je brez veznika, ohranimo in skrajšamo stavek, v katerem je veznik – odvezamo glagol. Ostane samo en glagol v povedi!

Ob psičkinem **prihodu** do postelje jo bo morda odvrnil neprijeten vonj.

Pri **skoku** na posteljo bo prav gotovo predrila balone.

Zaradi **strahu** bo zagotovo skočila na tla.

V kaj se je spremenil glagol iz povedi, ki smo jo skrajšali? V samostalnik.

Enostavno poved pa lahko pretvorimo v dvostavno. Kako? Razširimo jo tako, da dodamo glagol (in veznik).

Na **začetku** z baloni prekrijte celotno posteljo. – *en glagol*

Ko začnete, z baloni prekrijte celotno posteljo. – *dva glagola*

Ob **prihodu domov** boste čez nekaj časa našli psičko le še na tleh. – *en glagol*

Ko boste prišli domov, boste čez nekaj časa našli psičko le še na tleh. – *dva glagola*

Tukaj je pot obratna. Samostalnik se pri pretvarjanju v dvostavno poved spremeni v glagol.